

Verslag excursie Fliermeenen (245-473) op 8 juli 2023

Wytze Boersma

Deelnemers: Wytze Boersma, Ruud Kuiper, Jan Meutstege, Otto Zijlstra

Het verzamelpunt voor deze excursie was bij de Joodse begraafplaats net over de Groene brug vanuit Delden. Het km-hok 245 – 473, Fliermeenen, stond op het programma om onderzocht te worden.

De opkomst was met 4 personen kleiner dan bij voorgaande excursies. Mogelijk heeft de weersvoorspelling - zeer warm met een temperatuur van 30+ - een rol gespeeld. Het kan ook zijn dat het gebied niet, volgens de kaart aantrekkelijk was. Op de topokaart ziet het eruit als een ontginningsgebied met vele rechte zandwegen en rechthoekige percelen voor agrarisch gebruik of bos. De bospercelen zijn van Stichting Twickel en zijn voor het publiek verboden.

Door gebruik te maken van website topotijdreis kun je de oude kaarten vergelijken met de huidige situatie. Op de bijgevoegde kaart is de situatie van 1900 vergeleken met de huidige. Op de oude kaart zien we dat de ontginning begonnen is en dat de natte delen nog aanwezig zijn. Het moet toen een open landschap zijn geweest met heide en boomopslag. Het is de vraag of we soorten uit die periode nu nog terug zullen vinden. En inderdaad hebben we Zandblauwtje (*Jasione montana*), Klein tasjeskruid (*Teesdalia nudicaulis*) en Struikhei (*Calluna vulgaris*) nu gevonden. Deze soorten duiden op een droog voedselarm milieu dat er toen was. Helaas hebben we niet meer van deze soorten zoals bijvoorbeeld Stekelbrem, (*Genista anglica*) gezien.

Omdat de route naar het excursiehok vanuit het verzamelpunt wat lastig was, hebben we eerst een gedeelte van km-hok 245-474 onderzocht. Bij de bebouwing vonden we Papegaaienkruid (*Amaranthus retroflexus*) en Middelste duivenkervel (*Fumaria muralis*). Totaal hebben we in dat hok 174 soorten genoteerd.

Hierna is het eigenlijke excursiegebied, de Fliermeenen, onderzocht. Aan de aanwezigheid van een wijngaard konden we zien dat het grondgebruik veranderd is. Of dit positief is? Afwachten maar. We weten dat er herbiciden en insecticiden worden gebruikt om de gewassen te beschermen. In dit km-hok vonden we o.a. Stijf havikskruid (*Hieracium* sect. *Tridentata*), Boshavikskruid, (*Hieracium* sect. *Sabauda*) en Wilde bertram (*Achillea ptarmica*). Even voordat we Wilde bertram hadden gezien, hadden we een uitgebloeide Bezemkruid (*Senecio inaequidens*) genoteerd. Er werd even getwijfeld of dat wel goed was. Vegetatief

lijken beide soorten op elkaar. Aan de hand van de omwindselblaadjes van de bloemhoofdje kun je het beste de verschillen zien. Bezemkruiskruid, een *Senecio*, heeft de omwindselblaadjes in twee rijen waarvan de onderste met zwarte uiteinden. Wilde Bertram heeft de omwindselblaadjes dakpansgewijs gerangschikt.

Tot slot zijn we op varenjacht geweest. We wisten dat Stippelvaren (*Oreopteris limbosperma*), Smalle beukvaren (*Phegopteris connectilis*) en Gebogen driehoeksvaren (*Gymnocarpium dryopteris*) in de directe omgeving gevonden zijn. In de greppel van de Flierveldweg vonden we Stippelvaren, in een behoorlijk aantal. In dezelfde greppel groeide ook Dubbelloof (*Struthiopteris spicant*) - nieuw voor het hok -, die bijna altijd in de nabijheid van Stippelvaren wordt gezien.

Jammer dat we Smalle beukvaren en Gebogen driehoeksvaren niet hebben gezien. Mogelijk hebben ze te lijden gehad van de warmte en de droogte of dat bermbeheer een rol heeft gespeeld.

Ondanks het warme weer was het een leuke excursie.
